

R O M Â N I A
MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

*Punct de vedere transmis Camerei Deputaților, Primului Ministru,
Ministrului Justiției și Ministrului Finanțelor*

În contextul adoptării de către Senatul României a proiectului de lege nr. L812/21.12.2010, inițiat de Guvernul României sub nr. E272/8.12.2010, aflat în prezent în dezbateră Camerei Deputaților (cameră decizională) sub nr. PL-x 84/2011, pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 113/2010, prezentăm punctul de vedere față de această inițiativă legislativă prin care se preconizează reeșalonarea plății unor sume prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea de drepturi salariale personalului din sectorul bugetar.

În prealabil, menționăm că procesele din care au rezultat titlurile executorii au fost generate de existența unor acte normative speciale adoptate pentru salarizarea diferitelor categorii profesionale prin care drepturi de natură salarială suplimentare, precum sporuri, adaosuri, bonificații erau recunoscute în considerarea specificului activității desfășurate, a condițiilor de primire în profesie, a incompatibilităților și interdicțiilor la care persoanele angajate erau supuse pe durata exercitării funcției.

De abia în anul 2009 a fost instituit pe cale legislativă un sistem unitar de salarizare a personalului plătit din fonduri publice prin

care s-au reaşezat bazele salarizării diferitelor categorii profesionale din sistemul bugetar.

Fără a contesta impactul bugetar reţinut de iniţiatorul proiectului de lege pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 113/2010, considerăm că succesiunea de acte normative care au avut ca efect eşalonarea repetată a plăţii sumelor prevăzute în titlurile executorii şi perpetuarea acestor soluţii legislative pun în discuţie respectarea de către Statul Român a garanţiilor dreptului la un proces echitabil şi dreptului de proprietate, astfel cum aceste principii au fost dezvoltate în jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului.

În mod constant, instanţa de contencios european al drepturilor omului a precizat că executarea hotărârilor judecătoreşti face parte integrantă din procesul civil, iar dreptul de acces la justiţie ar deveni iluzoriu dacă ordinea juridică internă a unui stat contractant ar permite ca o decizie judiciară definitivă şi obligatorie să rămână inoperantă în privinţa uneia dintre părţile procesului (*Hornsby c/a Greciei, Burdov c/a Rusiei, Ruianu c/a României*).

Sarcina de a asigura executarea unei hotărâri judecătoreşti împotriva statului revine în primul rând autorităţilor sale, începând cu momentul în care hotărârea respectivă este definitivă şi executorie. Complexitatea procedurii interne de executare silită ori a sistemului bugetar al statului nu-l poate scuti de obligaţia sa, asumată în baza Convenţiei, de a garanta fiecărei persoane dreptul la executarea unei hotărâri judecătoreşti definitive şi executorii într-un interval rezonabil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că autorităţile dispun de un termen rezonabil pentru a identifica mijloacele adecvate de punere în executare a hotărârilor judecătoreşti, însă acest

termen nu poate să depășească ceea ce este strict necesar pentru a găsi soluțiile cele mai potrivite în situațiile excepționale date (*Romashov vs. Ucraina, Ruianu vs. România, Burdov vs. Rusia, Matheus vs. Franța*).

De asemenea, și Curtea Constituțională a României, prin decizia nr. 206 din 4 martie 2010 a statuat că regula în privința executării hotărârilor judecătorești o constituie respectarea dreptului comun în materie, respectiv Codul de procedură civilă sau Ordonanța Guvernului nr. 22/2002, iar situația extraordinară care reclamă intervenția statului în executare trebuie să aibă, în mod evident, un caracter temporar. Cu acest prilej, instanța de contencios constituțional a subliniat că **nu se poate uza de reglementarea, în viitor, în mod nelimitat, a unor proceduri derogatorii de la dreptul comun atunci când statul este debitor, fiind sarcina statului să găsească soluții pentru executarea conformă a hotărârilor judecătorești, potrivit dreptului comun.**

Prin adoptarea Legii de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 113/2010 și reeșalonarea plății titlurilor executorii până în anul 2016, se ajunge la situația nedorită în care titluri executorii obținute anterior anului 2008 să fie executate de abia după 8 ani, ceea ce depășește cu mult exigențele de rezonabilitate pe care le reclamă garanțiile instituite prin art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului și art. 1 din Primul Protocol adițional și, în final, va reprezenta o sarcină împovărătoare atât pentru creditor, cât și pentru debitorul care va trebui să achite sumele actualizate cu rata inflației.

Pe de altă parte, instanța de la Strasbourg a subliniat că o autoritate statală nu ar putea să invoce lipsa de lichidități, pentru a justifica refuzul de a executa o hotărâre judecătorească (*Croitoru vs. Moldova, Burdov vs. Rusia*).

Imposibilitatea de a obține executarea hotărârilor judecătorești într-un termen rezonabil constituie și o ingerință în dreptul de proprietate al beneficiarilor acestor titluri (*Mureșanu vs. România*).

Pentru a răspunde exigențelor stabilite de art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție, trebuie ca o atare ingerință a statului să fie prevăzută de lege, să fie impusă de o cauză de utilitate publică și să respecte un raport rezonabil de proporționalitate cu scopul urmărit, în sensul menținerii unui just echilibru între interesele contrare, astfel încât persoana în cauză să nu suporte o sarcină excesivă și exorbitantă și să nu se aducă atingere substanței dreptului însuși (*Sporrong și Lönnroth vs. Suedia*).

Chiar dacă reeșalonarea plății sumelor stabilite prin titluri executorii poate fi privită ca o formă de executare succesivă a titlurilor executorii, în condițiile în care această măsură este dublată de suspendarea de drept a executării silite și depășește o durată rezonabilă în valorificarea dreptului, nu se mai răspunde cerințelor de proporționalitate dintre scopul urmărit prin reglementarea adoptată și menținerea unui just echilibru ale intereselor în discuție, fiind afectată însăși substanța dreptului.

Așadar, debitorului îi revine îndatorirea de a-și organiza sistemul financiar într-o asemenea manieră încât să poată executa obligațiile de plată ce le are față de reclamanți în baza unor titluri executorii, pentru a asigura protecția efectivă a drepturilor stabilite prin Convenție.

În contextul suspendării de drept a executării silite în actualul cadru legislativ, învederăm că împotriva Ministerului Public s-a pornit deja executarea silită în privința unui număr de 73 de hotărâri judecătorești ce constituie titluri executorii, iar în ipoteza perpetuării

acestor soluții legislative, este posibil ca excepția să se transforme într-o regulă la care vor recurge toți creditorii, ceea ce va împiedica exercitarea atribuțiilor noastre stabilite prin lege organică.